

Czy pielęgniarki medycyny szkolnej udzielając świadczeń z zakresu medycyny szkolnej są zobowiązane do uzyskania zgody rodzica lub opiekuna prawnego na przeprowadzenie przeglądów higieny osobistej, podawanie leków np. przeciwbólowych, przeciwgorączkowych?

Opublikowano: QA 738689

Status: aktualne

PYTANIE

Czy pielęgniarki medycyny szkolnej udzielając świadczeń z zakresu medycyny szkolnej są zobowiązane do uzyskania zgody rodzica lub opiekuna prawnego na przeprowadzenie przeglądów higieny osobistej, podawanie leków np. przeciwbólowych, przeciwgorączkowych?

ODPOWIEDŹ

Odpowiedź zawarta jest uzasadnieniu.

Uzasadnienie

Sprawowanie profilaktycznej opieki nad uczniem przez pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania jest udzielaniem świadczeń opieki zdrowotnej.

Rola pielęgniarki medycyny szkolnej została określona w szeregu aktów prawnych.

W myśl przepisu § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 sierpnia 2009 r. w sprawie organizacji profilaktycznej opieki zdrowotnej nad dziećmi i młodzieżą - dalej r.p.o.z., pielęgniarka, higienistka szkolna albo położna sprawują profilaktyczną opiekę nad uczniami w znajdującym się na terenie szkoły gabinecie profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej. Zgodnie z § 10 ust. 1 r.p.o.z. pielęgniarka, higienistka szkolna albo położna prowadzą dokumentację medyczną uczniów na zasadach określonych w przepisach o dokumentacji medycznej.

Wykaz świadczeń gwarantowanych pielęgniarki lub higienistki szkolnej udzielanych w środowisku nauczania i wychowania oraz warunki realizacji zawiera załącznik nr 4 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 24 września 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej - dalej r.ś.g.p.o. Zgodnie z pkt 2 części I załącznika do r.ś.g.p.o. świadczenia pielęgniarki lub higienistki szkolnej obejmują:

- 1) wykonywanie i interpretowanie testów przesiewowych, zgodnie z warunkami określonymi w części II załącznika r.ś.g.p.o.;

- 2) kierowanie postępowaniem poprzeseiwowym oraz sprawowanie opieki nad uczniami z dodatnimi wynikami testów;
- 3) czynne poradnictwo dla uczniów z problemami zdrowotnymi;
- 4) sprawowanie opieki nad uczniami z chorobami przewlekłymi i niepełnosprawnością, w tym realizacja świadczeń pielęgniarzkich oraz wyłącznie na podstawie zlecenia lekarskiego i w porozumieniu z lekarzem podstawowej opieki zdrowotnej, na którego liście świadczeniobiorców znajduje się uczeń, zabiegów i procedur leczniczych koniecznych do wykonania u ucznia w trakcie pobytu w szkole;
- 5) udzielanie pomocy przedlekarskiej w przypadku nagłych zachorowań, urazów i zatruc;
- 6) doradztwo dla dyrektora szkoły w sprawie warunków bezpieczeństwa uczniów, organizacji posiłków i warunków sanitarnych w szkole;
- 7) edukacja w zakresie zdrowia jamy ustnej;
- 8) prowadzenie u uczniów szkół podstawowych (klasy I-VI) znajdujących się na obszarach, gdzie poziom fluorków w wodzie pitnej nie przekracza wartości 1 mg/l, grupowej profilaktyki fluorkowej metodą nadzorowanego szczotkowania zębów preparatami fluorkowymi 6 razy w roku, w odstępach co 6 tygodni;
- 9) udział w planowaniu, realizacji i ocenie edukacji zdrowotnej.

Zgodnie z art. 16 ustawy z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta - dalej u.p.p., pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie określonych świadczeń zdrowotnych lub odmowy takiej zgody, po uzyskaniu informacji w zakresie określonym w art. 9 u.p.p. W imieniu małoletniego pacjenta zgoda taka wyrażana jest przez przedstawiciela ustawowego. Zgoda przedstawiciela ustawowego (opiekuna prawnego) ucznia wymagana jest zawsze, natomiast nie musi to być wyłącznie zgoda wyrażana na piśmie. Przepisy ustawy w art. 18 ust. 1 u.p.p. wskazują, że w przypadku zabiegu operacyjnego albo zastosowania metody leczenia lub diagnostyki stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta, zgodę, o której mowa w art. 17 ust. 1 u.p.p., tj. na przeprowadzenie badania lub udzielenie innych świadczeń zdrowotnych przez lekarza, wyraża się w formie pisemnej.

Tak więc brak jest podstawy prawnej do twierdzenia, że na każdą czynność wykonywaną przez pielęgniarkę medycyny szkolnej w stosunku do ucznia wymagana jest pisemna zgoda opiekunów prawnych. W przypadku nie wyrażenia zgody przez opiekunów prawnych na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej przez pielęgniarkę środowiska nauczania i wychowania, należałoby uzyskać takie oświadczenie na piśmie, pomimo, że przepisy prawa nie wymagają wprost w tym zakresie formy pisemnej. Jeżeli opiekunowie odmawiają

złożenia pisemnego oświadczenia w powyższym zakresie, należy sporządzić stosowną notatkę w dokumentacji medycznej.

Sposób prowadzenia dokumentacji medycznej ucznia określa rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie rodzajów, zakresu i wzorów dokumentacji medycznej oraz sposobu jej przetwarzania - dalej r.d.m. Paragraf 68 r.d.m. stanowi, że indywidualna dokumentacja ucznia zawiera dane określone w § 10 ust. 1 pkt 1-4 r.d.m. tj.:

1) oznaczenie podmiotu:

a) nazwę podmiotu,

b) kod resortowy, stanowiący część I systemu resortowych kodów identyfikacyjnych,

c) nazwę przedsiębiorstwa podmiotu - w przypadku podmiotu leczniczego,

d) nazwę jednostki organizacyjnej oraz jej kod resortowy stanowiący część V systemu resortowych kodów identyfikacyjnych - w przypadku podmiotu leczniczego, w którego strukturze organizacyjnej wyodrębniono jednostki organizacyjne,

e) nazwę komórki organizacyjnej, w której udzielono świadczeń zdrowotnych, oraz jej kod resortowy stanowiący część VII systemu resortowych kodów identyfikacyjnych - w przypadku podmiotu leczniczego, w którego strukturze organizacyjnej wyodrębniono komórki organizacyjne,

f) adres miejsca udzielania świadczeń zdrowotnych;

g) oznaczenie pacjenta zgodnie z art. 25 pkt 1 u.p.p. tj. nazwisko i imię (imiona), data urodzenia, oznaczenie płci, adres miejsca zamieszkania, numer PESEL, jeżeli został nadany, a w przypadku osób, które nie mają nadanego numeru PESEL - rodzaj i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość, nazwisko i imię (imiona) przedstawiciela ustawowego oraz adres jego miejsca zamieszkania

2) przy czym określenie rodzaju dokumentu potwierdzającego tożsamość obejmuje jego nazwę oraz nazwę kraju, w którym został wystawiony;

3) oznaczenie osoby udzielającej świadczeń zdrowotnych oraz osoby kierującej na badanie diagnostyczne, konsultację lub leczenie:

a) nazwisko i imię,

b) tytuł zawodowy,

c) uzyskane specjalizacje,

d) numer prawa wykonywania zawodu - w przypadku lekarza, lekarza dentystry, pielęgniarki, położnej, felczera i starszego felczera,

e) podpis;

4) datę dokonania wpisu

oraz:

1) informacje o przebytych chorobach i problemach zdrowotnych ucznia;

2) informacje o innych problemach mających wpływ na zdrowie ucznia;

3) wyniki przeprowadzanych testów przesiewowych.

Zarządzenie nr 50/2016/DSOZ Prezesa Narodowego Funduszu Zdrowia z dnia 27 czerwca 2016 r. w sprawie warunków zawarcia i realizacji umów o udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej w § 24 ust. 1 wskazuje, że przedmiot umowy o udzielanie świadczeń pielęgniarki szkolnej stanowi realizacja świadczeń określonych w części I załącznika nr 4 do r.ś.g.p.o. Zatem przepisy rozporządzenia, zarządzenia Nr 50/2016/DSOZ Prezesa NFZ, jak też rozporządzenie w sprawie dokumentacji medycznej nie przewidują przeprowadzania przeglądów higieny osobistej ucznia. Powyższe prowadzi do wniosku, że nie jest to świadczenie zdrowotne, a zatem nie jest to czynność podlegająca wykonaniu przez pielęgniarkę szkolną. W tym miejscu wskazać należy, że problem kontroli higieny ucznia rozważany był wielokrotnie. Zakład Medycyny Szkolnej Instytutu Matki i Dziecka w Warszawie w stanowisku z dnia 29 listopada 2004 r. wyraził negatywną opinię w sprawie publicznego sprawdzania czystości uczniów. Z powyższą opinią należy się w pełni zgodzić.

Odnosnie możliwości bądź konieczności podania uczniowi leku przeciwbólowego lub przeciwgorączkowego wskazać należy, iż wynikać to będzie z przepisu pkt 2 ppkt 5 części I załącznika 4 r.ś.g.p.o., który dotyczy obowiązku udzielenie przez pielęgniarkę pomocy przedlekarskiej w przypadku nagłych zachorowań, urazów i zatruc.